

Ἡ χριστιανική θεώρηση τοῦ Πολίτη ἀπό τίς Ἀστυνομικές Ἀρχές

Στό σύγχρονο Κράτος Δικαίου, ἡ Ἀστυνομία καλεῖται νά ἰσοροπήσει ἀνάμεσα, στήν περιφρούρηση τοῦ δημοσίου συμφέροντος καί τήν προστασία τῶν δικαιωμάτων τοῦ Πολίτη. Τό δημόσιο συμφέρον ἀναφέρεται στό συλλογικό, τό γενικότερο συμφέρον τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἐνῶ τά δικαιώματα προσδιορίζουν τόν Πολίτη ὡς ἄτομο καί ὡς μέλος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Αὐτή ἡ ἀτομική θεώρηση τοῦ Πολίτη, ἡ ὁποία πάντως δέν εἶναι ἀτομικιστική τείνει νά ἐπικρατήσῃ στίς μέρες μας. Ὁ ἀτομισμός δέν εἶναι ἀπορριπτέος, ἀλλά δέν πρέπει νά ὑπερεκτιμᾶται ἀπό τή δογματική τοῦ δικαίου, γιατί τότε βλάπτει, ἀντί νά ὠφελεῖ τόν ἄνθρωπο.

Τά μοντέρνα ρεύματα τῆς φιλοσοφίας τοῦ δικαίου ὑποστηρίζουν ὅτι τό Κράτος προκειμένου νά διασφαλίζει τήν τάξη καί τή συνεργασία θά πρέπει νά εἶναι σέ θέση νά προβλέπει τή συμπεριφορά τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνας ἀπό τούς σημαντικότερους φιλοσόφους στή Γερμανία, ὁ Gunther Jakobs ὑποστήριξε ὅτι ἡ ἐξουσία εἶναι αὐτή πού δίδει μέ νόρμες καί κανονιστικές ἀρχές στό ἄτομο, τόν ρόλο του σέ μία ὁμάδα, τό καθιστᾶ πρόσωπο. [G. Jakobs, Κανονιστική Ἀρχή Πρόσωπο Κοινωνία, (μτφρ. Β. Ρουστοπάνη), ἐκδ. Ἄντ. Σάκκουλας, Ἀθήνα, 2008, σελ. 43, τοῦ ἰδίου, Ἐνοχή καί Πρόληψη, (μτφρ. Κ. Βαθιώτης), ἐκδ. Π.Ν. Σάκκουλας, Ἀθήνα, 2000, σελ. 69-70, Γιά μία κριτική θεώρηση τῆς ἔννοιας τοῦ προσώπου ἀπό θεολογικῆς πλευρᾶς, βλ. π. Β. Βολουδάκης, Ὁρθοδοξία καί Χρ. Γιανναράς, ἐκδ. Ὑπακοή, 1993, Ἀθήνα.].

Ἡ νέα ἀτομοκεντρική προσέγγιση τοῦ Πολίτη μέ τήν Ἀστυνομία ἔχει ἀρχίσει νά διαφαίνεται. Κάποτε, ὁ ἀστυνομικός ἦταν παρών σέ κάθε γειτονιά, περιπολοῦσε νυχθημερόν σέ μία συνοικία, γνῶριζε, συζητοῦσε καί συμβούλευε τόν κάθε Πολίτη

προσωπικά. Σήμερα, οἱ περιπολίες σπανίως, εἶναι πεζές, κυρίως γίνονται μέ μηχανές καί προσπαθοῦν ἀπλά νά ἐμπεδώσουν τό λεγόμενο αἶσθημα τῆς ἀσφάλειας. Οἱ Πολίτες, ὡς παθόντες δέν μεταβαίνουν, ὅπως παλαιότερα, στόν Ἀξιωματικό Ὑπηρεσίας καί τόν Διοικητή τῆς Ἀστυνομίας νά ἐκφράσουν τό παράπονό τους. Ἡ Ἀστυνομία ἀποξενώνεται ἀπό τόν Πολίτη. Ὁ Πολίτης ἀδυνατώντας νά βρεῖ λύση στά προσωπικά του προβλήματα ὁδηγεῖται ἀναπόφευκτα, στό ἐγκλημα. Μάλιστα, τώρα, τό ἐγκλημα ἐξιχνιάζεται μόνο μέσα ἀπό τά ἐγκληματολογικά ἐργαστήρια «in vitro» καί σπανιότερα «in vivo».

Βέβαια, ἡ ἀντίδραση στόν ἀπρόσωπο χαρακτήρα τῆς Ἀστυνομίας ἀπέναντι στόν Πολίτη ἐκφράστηκε μέσα ἀπό τό σύνθημα «**Ἡ Ἀστυνομία κοντά στόν Πολίτη**» μέ περιπολίες στίς γειτονίες ἀπό τοπικούς ἀστυνόμους. Ἔτσι, γεννήθηκε μία νέα ἔννοια «ἡ ἀστυνομία τῆς ἐγγύτητας» (La police de proximite), ἡ ὁποία διαπλάσθηκε ἀπό τήν κοινωνιολογία καί ὑποστηρίζεται ἐμφατικότερα στή Γαλλία, (βλ. S. Roche, Police de proximite. Nos politiques de securite, ed. Seuil, Paris, 2005). Ὅμως, εἶναι ἀρκετή μία ἀντιμεταρρύθμιση, γιά τή συμφιλίωση Πολίτη – Ἀστυνομίας;

Κατά τήν ἀποψή μας, ὁ Ἕλληνας Ἀστυνομικός θά πρέπει νά ἀντιμετωπίζει τόν ἄνθρωπο λαμβάνοντας ὑπόψη καί τό «ἦθος» του, ὅπως τό προσδιόρισαν πρῶτοι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Τό ἦθος (ιδιοσυγκρασία, χαρακτήρας) φανερώνει τήν προαίρεση τοῦ ἀνθρώπου πού δρᾷ καί ἡ προαίρεση σχετίζεται μέ τήν πράξη, ἡ ὁποία εἶναι δογματικό στοιχεῖο κάθε ἐγκλήματος (Πρβλ. Ἀριστοτέλους, Ἠθικά Νικομάχεια 1112a15-6, 1139a31). Οἱ Ἀστυνομικοί καλό εἶναι νά μή ξεχνοῦν ὅτι ἐμεῖς «οἱ ἄνθρωποι δέν εἴμαστε μόνο σύνθετοι, ἀλλά καί ἀντίθετοι καί μεταξύ μας, ἀλλά καί μέ τόν ἴδιο μας τόν ἑαυτό, μή παραμένοντας ἀπόλυτα, οἱ ἴδιοι, οὔτε καί γιά μία μέρα, ἀλλά ὄχι ὅλη τή ζωή μας, ἀλλά καί σωματικά καί ψυχικά, συνεχῶς, ἀλλάζουμε καί μεταβαλλόμαστε» (Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Λόγος Λα' «Περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». στίχ. 15.).

Ἡ χριστιανική σχέση Ἀστυνομίας-Πολίτη εἶναι ὄντολογική καί ὄχι μόνο, δεοντολογική. Ἡ θέση μας αὐτή στηρίζεται στό Εὐαγγέλιο, καί διατυπώνεται ἀπό τόν ἴδιο τόν Χριστό, πρὸς τόν Νομικό: «**Ν' ἀγαπᾶς τόν Κύριο τόν Θεό σου μ' ὅλη τήν καρδιά σου, μ' ὅλη τήν ψυχή σου καί μ' ὅλο τό νοῦ σου. Αὐτή εἶναι ἡ πρώτη καί πιό μεγάλη ἐντολή**». Δεύτερη, ἐξίσου σπουδαία μέ αὐτήν: «**Ν' ἀγαπᾶς τόν πλησίον σου, ὅπως τόν ἑαυτό σου**». (Ματθ. 22.36-39). Μόνο, ἂν ἀγαπήσουμε πρῶτα, τόν ἑαυτό μας θά ἀγαπήσουμε καί τούς ἄλλους. Μόνο, ὅταν βλέπουμε τόν «πλησίον», ὡς τόν Χριστό μποροῦμε νά τόν ἀγαπήσουμε καί ὄχι νά τόν ἀνεχθοῦμε ἀπλά, ὅπως ἀπαιτεῖται ἀπό τίς σύγχρονες πλουραλιστικές δυτικές κοινωνίες. Μόνο, ὅταν δοῦμε τόν ἄλλον, ὡς ἀδελφό μας θά τόν νοιαστοῦμε πραγματικά. Εἶδες τόν ἀδελφόν σου; Εἶδες Κύριον τόν Θεόν σου!

Dr. Εὐάγγελος Διαμαντής

Τακτικός Καθηγητής Σχολῆς Ἀξιωματικῶν Ἑλληνικῆς Ἀστυνομίας
Διδάκτωρ Διοικητικοῦ Δικαίου Παντείου Πανεπιστημίου